

OPROGRAMOWANIE DO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM PRACY, ANALIZA I KONCEPCJA BUDOWY NOWEGO SYSTEMU

Wojciech BABICZ

Streszczenie: Wypełnianie wymogów, jakie muszą spełniać pracodawcy w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków pracy często są wspierane przez systemy informatyczne. Opisano dwa wiodące, używane w Polsce systemy do wspomagania zarządzania bezpieczeństwem pracy w przedsiębiorstwach. Podano w skrócie ich zalety i wady oraz zarysowano możliwość powstania nowego systemu dostosowanego przede wszystkim dla małych przedsiębiorstw.

Słowa kluczowe: program STER, program Vademecum BHP, oprogramowanie, bezpieczeństwo pracy, komputerowe wsparcie zarządzania bezpieczeństwem pracy.

1. Obowiązki pracodawców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa pracy i formy realizacji tych obowiązków

Podstawowe wymagania w zakresie bezpieczeństwa pracy, jakie Wspólnota Europejska przyjęła, przedstawione są w ustanowionych przez Radę Wspólnoty Europejskiej dwóch dyrektywach podstawowych: Dyrektywie Rady z 12 czerwca 1989 r. o wprowadzeniu środków w celu zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy zdrowia pracowników podczas pracy (Dyrektywa 89/391/EWG) i Dyrektywie Rady z 14 czerwca 1989 r. w sprawie ujednoczenia przepisów prawnych państw członkowskich dotyczących maszyn (Dyrektywa 89/392/EWG). [1]

W ramach harmonizowania przepisów obowiązujących w Polsce z wytycznymi Dyrektywy 89/391/EWG Wspólnoty Europejskiej w zakresie obowiązków pracodawcy odnośnie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia pracowników wprowadzono odpowiednie zapisy do Kodeksu pracy i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej o ogólnych przepisach bezpieczeństwa i higieny pracy. Ponadto opracowano krajową normę PN-N-18002:2000, mającą zastosowanie do oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy. [1]

Realizacja obowiązków nałożonych na pracodawcę we współczesnym przedsiębiorstwie, związanych z zarządzaniem bezpieczeństwem i higieną pracy, wymaga podjęcia licznych i bardzo zróżnicowanych działań, poczynając od prawidłowego, nowoczesnego projektowania stanowisk oraz procesów pracy, poprzez tworzenie systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, obejmujących ocenę ryzyka zawodowego [2] oraz podejmowanie skutecznych działań prewencyjnych, a na nadzorze i kontroli spełnienia podstawowych wymagań bezpieczeństwa kończąc. Tak szeroki zakres zadań powoduje, że rzetelne spełnienie wszystkich wymagań jest praktycznie niemożliwe bez stosowania profesjonalnych narzędzi wspomagających, jakimi są programy komputerowe. Są one coraz częściej niezbędnym narzędziem wspomagającym zarządzanie bezpieczeństwem pracy. Jest wiele możliwości wykorzystania komputerów do wspomagania zarządzania

bezpieczeństwem pracy. [3] Spośród setek różnego rodzaju programów o różnym zastosowaniu i możliwościach można wymienić kilka głównych grup oprogramowania [4]:

- Zarządzanie bezpieczeństwem pracy,
- Analiza ryzyka,
- Higiena pracy,
- Badanie przyczyn wypadków i zdarzeń potencjalnie wypadkowych,
- Internet,
- Baza danych.

Zarządzanie bezpieczeństwem pracy – programy te wspomagają przede wszystkim planowanie i monitorowanie działań związanych z systemem bezpieczeństwa pracy [4]:

- Kontroli i oceny systemu zarządzania bezpieczeństwem pracy,
- Monitorowania stanu zdrowia pracowników,
- Identyfikacji zagrożeń i zarządzania ryzykiem,
- Przygotowania planów na wypadek katastrofy,
- Planowania i monitorowania szkoleń BHP.

Analiza ryzyka – są to programy służące do oceny ryzyka. Do tej grupy można zaliczyć programy takie, jak [4]:

- Analiza ryzyka przy pomocy drzewa błędów,
- Analiza ryzyka przy pomocy drzewa wydarzeń,
- Analiza metodą HAZOP,
- Analiza ryzyka metodą WHAT-IF,
- Programy do symulacji scenariuszy wypadkowych.

Badanie przyczyn wypadków i zdarzeń potencjalnie wypadkowych – programy te służą do ustalenia przyczyn wypadków na podstawie przyjętego modelu powstawania wypadków. Przykładowe programy, jakie można zaliczyć do tej grupy to [4]:

- Programy do badania przyczyn awarii i metod ich usunięcia,
- Programy do rejestracji wypadków i analizy statystycznej,
- Programy do rejestracji i analizy przyczyn wypadków,
- Systemy eksperckie do badania przyczyn wypadków.

Higiena Pracy – to aplikacje służące do oceny narażenia zdrowia pracowników i szukania optymalnych rozwiązań, m.in. dobór środków ochrony indywidualnej. Do tej grupy można zaliczyć programy takie, jak [4]:

- Analiza hałasu w miejscu pracy,
- Analiza zagrożeń zdrowia dla prac ręcznych i transportowych,
- Analiza zagrożeń zdrowia: stres i narządy ruchu,
- Badanie warunków mikroklimatycznych w miejscu pracy

Bazy danych – to programy gromadzące przydatne informacje dla zarządzania bezpieczeństwem pracy. Do grupy tej można zaliczyć [4]:

- Informacje o przepisach prawnych,
- Informacje o produktach chemicznych,
- Informacje o literaturze na tematy bezpieczeństwa pracy,
- Informacje o normach, licencjach, certyfikatach.

Internet – przykłady wykorzystania Internetu w dziedzinie BHP [4]:

- Udostępnianie informacji o działalności i udostępnianie baz danych o substancjach chemicznych np. przez Department of Energy, USA,

- Informacja o działalności i udostępnianie baz danych o substancjach chemicznych np. przez Canadian Center of Occupational Health and Safety,
- Udostępnianie wersji demonstracyjnych programów z dziedziny bezpieczeństwa pracy.

2. Oprogramowanie używane w polskich przedsiębiorstwach

2.1. System Wspomagający Zarządzanie Bezpieczeństwem i Higieną Pracy STER [5,6]

Komputerowy System Wspomagający Zarządzanie Bezpieczeństwem i Higieną Pracy STER, to program opracowany w Centralnym Instytucie Ochrony Pracy Państwowym Instytucie Badawczym w 1997 roku. Jest nowoczesnym i wielofunkcyjnym narzędziem wspomagającym większość działań związanych z zarządzaniem bezpieczeństwem i higieną pracy w przedsiębiorstwie. Jest to wszechstronne narzędzie komputerowe wspomagające prowadzenie i dokumentowanie wszelkich działań z zakresu bhp i prewencji wypadkowej. W szczególności umożliwia on obiektywne i zautomatyzowane dokonywanie oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy oraz dokumentowanie działań profilaktycznych, z wykorzystaniem bogatych wbudowanych źródeł wiedzy o bhp oraz mechanizmów oceny ryzyka zgodnych z fizyczną analizą szkodliwego wpływu czynników na organizm ludzki, dobrą praktyką oraz obowiązującym prawem. System STER adresowany jest głównie do:

- Pracodawców,
- Pracowników służby BHP,
- Zakładowych laboratoriów pomiarowych.

System STER umożliwia pełne dokumentowanie działań związanych z BHP na stanowiskach pracy, w tym m.in.

- Prowadzenie rejestru zagrożeń i chorób zawodowych,
- Rejestrowanie i opracowanie wyników pomiarów czynników szkodliwych i uciążliwych,
- Ocenę ryzyka zawodowego,
- Ewidencję wypadków przy pracy, wraz z opracowaniem wymaganej dokumentacji powypadkowej,
- Wspomaganie prowadzenia profilaktyki technicznej, medycznej i organizacyjnej,
- Gromadzenie indywidualnych danych pracowników z zakresu bhp dotyczących wszelkich przysługujących im świadczeń z tego tytułu.

System STER jest stale rozbudowywany i udoskonalany. Duży wpływ na jego rozwój mają użytkownicy, którzy reprezentują bardzo różnorodne dziedziny, w których program został wdrożony.

W skład systemu STER wchodzi osiem modułów (cztery merytoryczne i cztery pomocnicze):

- *Moduł RYZYKO* – przeznaczony do rejestracji zagrożeń o chorób zawodowych, dokumentowania pomiarów czynników szkodliwych i uciążliwych oraz oceny ryzyka zawodowego.
- *Moduł WYPADKI* – służący do rejestracji i dokumentowania wypadków przy pracy oraz w drodze do i z pracy.
- *Moduł BHP* – umożliwia zarządzanie środkami oraz działaniami z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy na poziomie stanowiska oraz pracownika.

- *Moduł DOBÓR* – przeznaczony do doboru odpowiednich środków ochrony indywidualnej, stosowanie do zagrożeń zawodowych występujących na stanowiskach pracy.
- *Moduł ADMINISTRACJA* – służący do sterowanie dostępem do każdego z innych modułów oraz umożliwiający wprowadzanie wszelkich danych o przedsiębiorstwie, jego strukturze, zatrudnieniu, a ponadto wprowadzenie, administrowanie i gromadzenie danych o stanowiskach pracy.
- *Moduł ASYSTENT* – służy do wspomagania procesu zarządzania i korzystania z systemu STER.
- *Moduł OBIEG* – przeznaczony do zarządzania obiegiem dokumentów w wersji sieciowej w odniesieniu do modułów RYZYKO, WYPADKI.
- *Moduł SYNCHRONIZACJA* – służy do synchronizacji baz danych po zmianach ich zawartości spowodowanych użytkowaniem w tym samym czasie na dwóch komputerach różnych modułów systemu STER.

Moduł RYZYKO, WYPADKI, BHP I DOBÓR mogą funkcjonować niezależnie lub współpracować ze sobą, operując na tej samej bazie danych. Baza ta jest przeznaczona do gromadzenia informacji, związanych z zarządzaniem bezpieczeństwem i higieną pracy w przedsiębiorstwie, a także zawiera wiele użytecznych zestawów danych wbudowanych ułatwiających prowadzenie powyższych czynności. Moduł ASYSTENT jest dodatkowym, wspomagającym zarządzanie całym systemem poprzez automatyzację archiwizacji bazy danych i wykonywanie pewnych raportów.

System STER umożliwia prowadzenie, zgodnie z uregulowaniami prawnymi oraz pełne dokumentowanie w skali całego przedsiębiorstwa, wszelkich działań związanych z BHP na stanowiskach pracy, w szczególności takich jak:

Moduł Ryzyko:

- prowadzenie rejestru zagrożeń zawodowych na stanowiskach pracy,
- prowadzenie kart wyników pomiaru czynników szkodliwych i uciążliwych na stanowiskach pracy,
- dokonywanie oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy,
- prowadzenie działań z zakresu profilaktyki technicznej, medycznej i organizacyjnej w celu ograniczenia zagrożeń zawodowych,
- rejestrowanie kosztów ponoszonych w związku z podejmowaniem działań profilaktycznych,
- rejestrowanie chorób zawodowych,
- określenie priorytetu w zakresie ograniczenia zagrożeń zawodowych,
- sporządzanie dokumentacji i zestawień związanych z zagrożeniami występującymi na stanowiskach pracy.

Moduł Wypadki:

- prowadzenie ewidencji wypadków przy pracy oraz w drodze do/z pracy,
- wspomaganie opracowania wymaganej dokumentacji powypadkowej,
- wydruki według przewidzianych prawem wzorów wszystkich obowiązujących dokumentów,
- weryfikacja poprawności i kompletności danych wprowadzanych na temat każdego sporządzonego dokumentu.

Moduł BHP:

- prowadzenie systematycznej ewidencji informacji o pracownikach, związanej z gromadzeniem ich indywidualnych danych z zakresu bhp oraz przysługujących im świadczeń z tego tytułu,
- definiowanie i rejestrowanie środków i świadczeń przysługujących pracownikom w związku z bhp oraz uprawnień wymaganych na określonych stanowiskach w przedsiębiorstwie,
- przypisywanie odpowiednich środków i działań z zakresu bhp stanowiskom pracy oraz pracownikom na nich zatrudnionym,
- dokonywanie analizy stanu działań z zakresu bhp na podstawie stosowanych zestawień, raportów i wydruków.

Moduł Dobór:

- zautomatyzowany dobór środków ochrony indywidualnej, zapewniający maksymalny stopień ochrony,
- eliminowanie z zestawów środków ochrony indywidualnej, tych które nie mogą być stosowane jednocześnie,
- prowadzenie doboru środków ochrony indywidualnej spośród aktualnej bazy środków ochrony indywidualnej dostępnych w kraju.

W systemie uwzględniono pięć grup czynników szkodliwych: czynniki chemiczne, pyły, czynniki biologiczne, czynniki fizyczne oraz uciążliwe. Do czynników fizycznych zaliczono:

- hałas,
- hałas infradźwiękowy,
- hałas ultradźwiękowy,
- drgania mechaniczne ogólne i miejscowe,
- nie laserowe promieniowanie optyczne i widzialne,
- ultrafioletowe, podczerwone promieniowanie laserowe,
- pola elektromagnetyczne,
- obciążenia termiczne,
- czynniki mechaniczne,
- zagrożenie wybuchem i pożarem na stanowiskach, na których jest możliwość wystąpienia gazu ziemnego (metanu),
- zagrożenia prądem elektrycznym niskiego i wysokiego napięcia.

Wśród czynników uciążliwych uwzględniono:

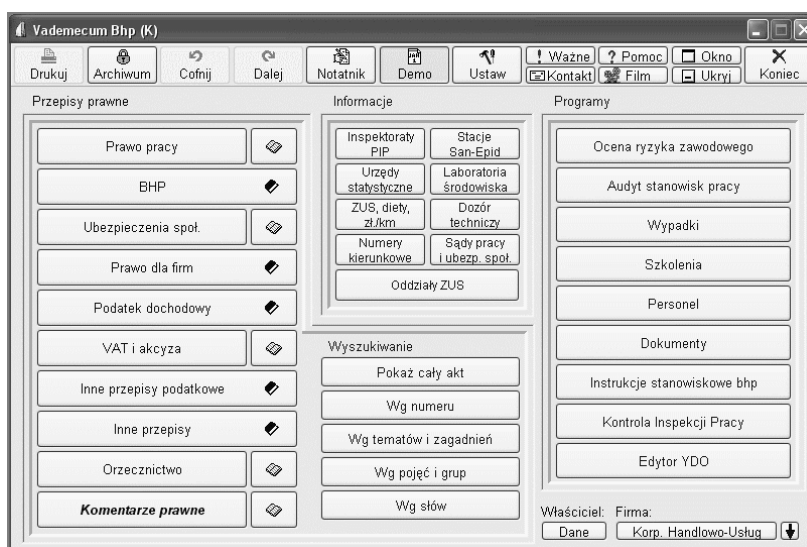
- oświetlenie (natężenie, równomierność, olśnienie, współczynnik oddawania barw i tętnienie strumienia świetlnego),
- obciążenie fizyczne, statyczne oraz dynamiczne,
- obciążenie psychiczne.

System STER dzięki uniwersalności i funkcjonalności, z powodzeniem może być wykorzystywany w różnych przedsiębiorstwach, niezależnie od ich branży i wielkości, zaspokajając podstawowe potrzeby i wymagania.

2.2. Program VADEMECUM BHP [8]

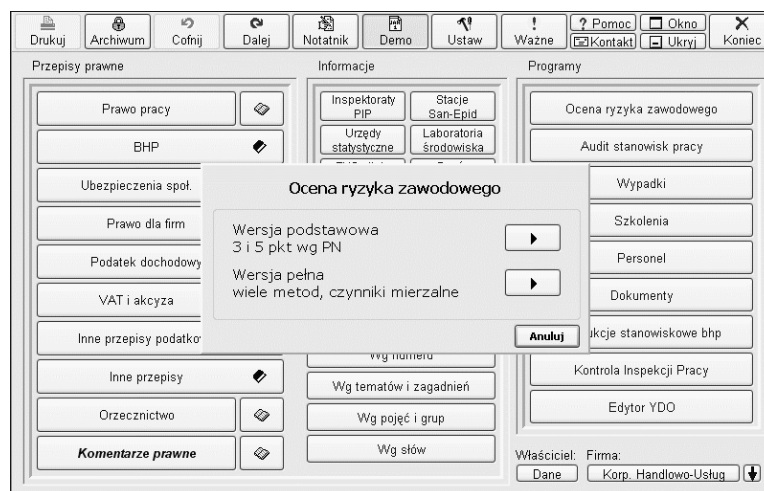
Vademecum bhp - to nowy rodzaj programu przeznaczony do pełnej obsługi firm w zakresie prawa pracy i BHP. Program adresowany jest do pracowników służb BHP jak i do dowolnych podmiotów gospodarczych jako uniwersalne narzędzie ułatwiające

realizację przedsięwzięć związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi. Program może być wykorzystywany do obsługi jednej jak i wielu firm, na pojedynczym stanowisku komputerowym lub w sieci. Specjalna oferta oprogramowania skierowana jest do uczelni, szkół i ośrodków kształcenia. Program Vademecum BHP umożliwia wprowadzenie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w każdej firmie. Oprogramowanie jest na bieżąco aktualizowane, co ułatwia jego użytkownikom właściwe prowadzenie oraz dokumentowanie obowiązkowych działań związanych z bhp na stanowiskach pracy, a także przeprowadzenie programu naprawczego. Program jest bardzo łatwy w obsłudze i już po pierwszym kontakcie użytkownik bez kłopotów wykonuje wszystkie operacje. Obejmuje wszystkie procedury oraz umożliwia sporządzenie całej dokumentacji bhp przewidzianej przez obowiązujące przepisy.

Rys. 1. Główna strona programu Vademecum BHP [8]

Moduł - ocena ryzyka zawodowego - automatyczne sporządzanie - różnymi metodami - oceny ryzyka zawodowego dla każdego stanowiska pracy oraz opracowywanie programów naprawczych i zaleceń. Użytkownik ma do wyboru dwie wersje: prostą i zaawansowaną. W programie można przeprowadzić ocenę ryzyka według następujących metod: Risk Score, PHA, 5 pkt. wg PN oraz 3 pkt. wg PN. Spełnia wymagania PN-N-18002.

Rys. 2. Okno wyboru wersji Oceny Ryzyka Zawodowego [8]

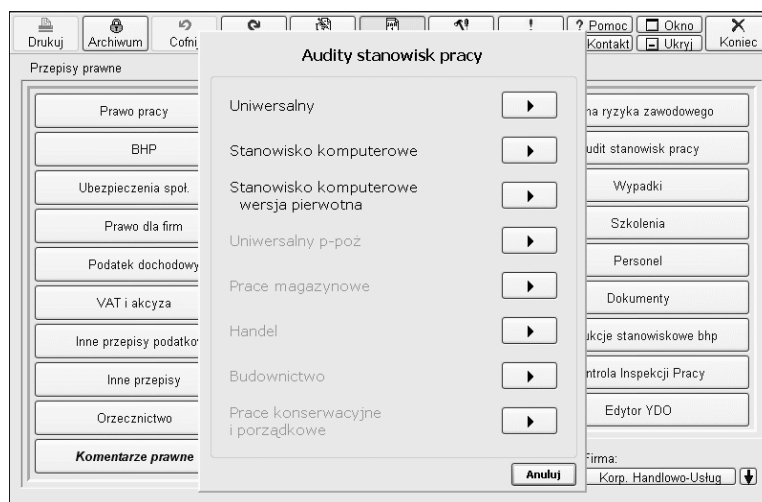
Moduł - akty prawne - moduł ten zawiera kilkaset aktów prawnych stale aktualizowanych. W celu łatwego ich wyszukiwania pogrupowane są one w pakiety tematyczne. Przepisy prawne są opracowane w unikalny sposób umożliwiając bardzo łatwe ich zrozumienie, wykorzystanie oraz szukanie informacji.

Moduł - audyt stanowisk pracy - audyt zgodności stanowisk pracy z wymaganiami przepisów. Przywoływanie oryginalnej treści wszystkich przepisów. Wiele list kontrolnych dla różnych predefiniowanych stanowisk pracy:

- stanowisko uniwersalne,
- stanowisko pracy przy pracach przy komputerze,
- stanowisko pracy przy pracach konserwacyjno-porządkowych,
- stanowisko pracy w branży budownictwa,
- stanowisko pracy przy pracach magazynowych,
- stanowisko pracy w handlu.

Własne listy i wymagania. Punktowa ocena spełnienia wymagań. Zalecenia i program naprawy. Możliwość podstawiania i korekty z audytów już wcześniej opracowanych dla podobnych stanowisk.

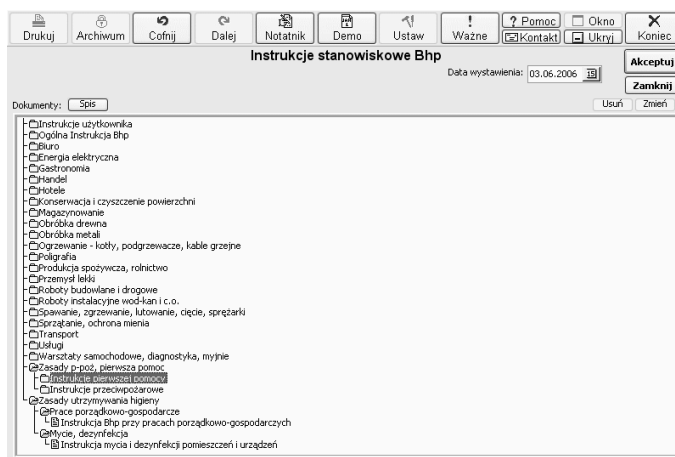
Moduł - ocena stanowiska komputerowego - automatyczne sporządzanie oceny zgodności stanowiska komputerowego z wymaganiami dotyczącymi bhp przy pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe. Gotowe listy kontrolne. Możliwość dopisania własnych wymagań. Przywoływanie oryginalnej treści przepisów. Możliwość podstawiania danych i korekty z innych stanowisk.

Rys. 3. Okno wyboru rodzaju auditu stanowisk pracy [8]

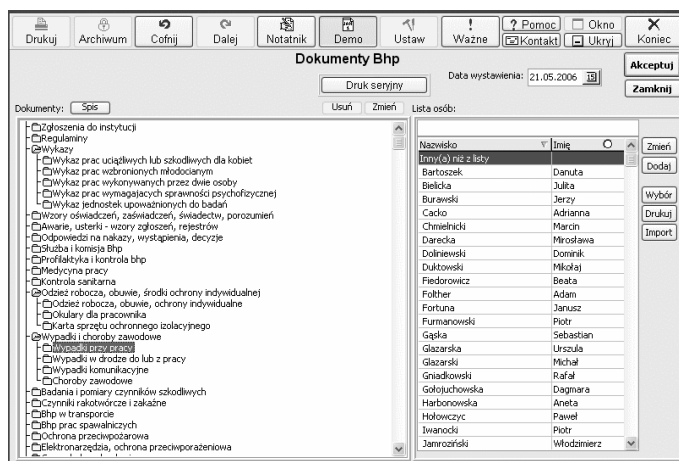
Moduł - wypadki przy pracy - Moduł pozwalający na wykonanie pełnej dokumentacji powypadkowej. Zgłoszenie wypadku, powołanie zespołu, zawiadomienia, protokoły przesłuchań, wizji lokalnej, ustalenia okoliczności, statystyczna karta wypadku, rejestr wypadków.

Moduł - instrukcje stanowiskowe bhp - program pozwala na łatwe tworzenie (modyfikowanie) stanowiskowych instrukcji bhp. Znajduje się w nim kilkaset wzorcowych instrukcji dla różnych stanowisk pracy: prace administracyjno-biurowe, sprzątanie, czyszczenie, dozór mienia, transport i magazynowanie, budownictwo, produkcja spożywcza, handel, drukarnie, spawanie, sprzężarki, energia elektryczna, obróbka metali, warsztaty samochodowe, obróbka drewna, malowanie, metalizowanie, rolnictwo, przemysł lekki, gastronomia, hotele, pierwsza pomoc i wiele innych.

Rys. 4. Instrukcje stanowiskowe BHP [8]

Moduł - dokumenty bhp - automatyczne tworzenie dokumentów wymaganych w związku z zatrudnianiem pracowników i ochroną ich pracy. Tworzenie dokumentów pochodnych. Zgłoszenia do urzędów. Aktywny rejestr terminów szkoleń bhp i badań. Wzorcowe regulaminy pracy, wynagrodzeń, funduszu świadczeń socjalnych. Dokumentacja wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Rys. 5. Zakładka – pakiety tematyczne dokumentów BHP [8]

Moduł - szkolenia bhp - Pozwala na automatyczne zarządzanie szkoleniami pracowników. Zakładowy harmonogram szkoleń okresowych i automatyczny nadzór nad realizacją. Dokumentacja szkoleń:

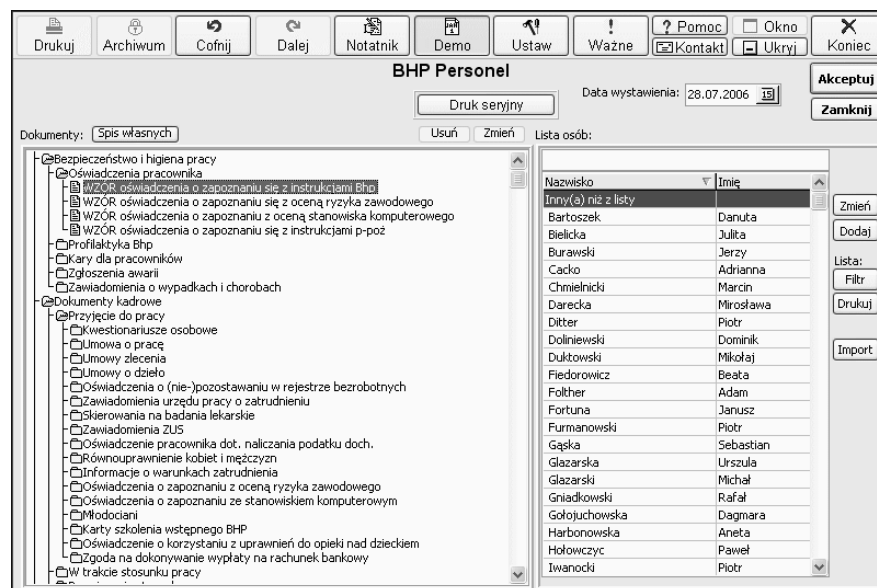
- rejestr szkoleń,
- kursantów,
- wykładowców,
- dziennik zajęć,
- protokół z egzaminu.

Moduł – personel - Rejestr pracowników. Kartoteka każdego pracownika. Inteligentna wyszukiwarka. Automatycznie sporządzane dokumenty. Rejestr dokumentów. Bardzo łatwa zmiana treści dokumentów. Tworzenie własnych wzorów użytkownika. System przypomina o terminach szkoleń bhp i badań lekarskich. Kilkadziesiąt wzorów dokumentów. Komentarze prawne. Dokumenty własne i inne.

Moduł - Inspekcja PIP - Pozwala na automatyczne sporządzanie audytu zgodności dokumentów, procedur, organizacji pracy oraz wyposażenia w maszyny i urządzenia pod kątem wymagań kontroli Państwowej Inspekcji Pracy. Porównanie stanu rzeczywistego z oryginalnymi wymaganiami przepisów. Natychmiast przywołana treść przepisów i norm prawnych. Opracowanie programów naprawczych. Wzory protokołów kontroli PIP dla wymagań podstawowych, ochrony pracy kobiet, ochrony pracy młodocianych oraz placu budowy. Wydruki dokumentów.

Moduł – informacje - Stale aktualizowane informacje obejmujące adresy: Inspekcji Pracy, Inspekcji Sanitarnej, Sądów Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Laboratoriów Środowiskowych, Dozoru Technicznego, Urzędów Statystycznych, telefoniczne numery

kierunkowe, składki ZUS, diety i ryczałty w delegacjach, zatrudnianie i zarobki emerytów i rencistów, zatrudnianie młodocianych, zasiłki, odszkodowania za wypadki, stawki odszkodowań za wypadki przy pracy oraz wiele innych. Informacje adresowe są ułożone wg województw. Kliknięcie na nazwę województwa powoduje wyświetlenie wszystkich komórek danej agencji w wybranym województwie, a kliknięcie na lokalizację danej komórki - jej dane adresowe.

Rys. 6. Zakładka – dokumenty kadrowe i inne [8]

Moduł - edytor tekstu - Zawiera wszystkie funkcje powszechnie stosowane przy korzystaniu z edytorów tekstu. Bardzo zaawansowany system tabel np.: wstawianie tabeli do tabeli. Dowolne formatowanie tekstów. Z powodzeniem zastępuje inne edytory.

3. Podsumowanie dostępnego oprogramowania – krótka ocena

Jak wskazano powyżej, na rynku polskim istnieją praktycznie dwa systemy do zarządzania podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi bezpieczeństwa pracy w przedsiębiorstwach. Oba programy mają niezaprzeczalne zalety jak również wady.

Do zalet programu STER należy jakość merytoryczna gwarantowana przez przygotowującą go placówkę badawczą - najważniejszą w Polsce w zakresie poruszanych zagadnień. Program ma rozbudowaną i aktualną bazę zagrożeń. Program niestety jest bardzo nieintuicyjny. W praktyce korzystanie z oprogramowania możliwe jest jedynie po odbyciu szkolenia lub przez pracę „krok po kroku” z użyciem podręcznika. Program przed np. oceną ryzyka wymaga zdefiniowania pełnej struktury przedsiębiorstwa, co oczywiście jest bardzo przydatne i poprawne, niemniej w przypadku małych firm jest często barierą do korzystania z oprogramowania. Program STER pozwala na ocenę ryzyka zawodowego – czyli elementu, który musi wykonywać każdy pracodawca na każdym stanowisku pracy –

jedynie za pomocą jednej metody. W przypadku programu STER jest to metoda jakościowa wg PN-N-18002 (3 punktowa). Jest to metoda najpopularniejsza do wykonywania oceny ryzyka zawodowego, niemniej uwzględnia tylko dwa parametry (prawdopodobieństwo i ciężkość następstw) w swojej procedurze, zatem w niektórych przypadkach do wykonania działań korygujących w przedsiębiorstwie można by zastosować inne metody.

Do zalet programu Vademecum BHP należy niewątpliwie czytelność i intuicyjność oprogramowania. Jest to produkt tworzony nie przez instytucję naukową, ale przez firmę komercyjną stąd wyjątkowa dbałość o prostotę obsługi. Jedną z wad oprogramowania jest cena, która w przypadku firmy zajmujących się zawodowo bezpieczeństwem jest jak najbardziej umotywowana, niemniej dla małych przedsiębiorstw, które chciałyby samodzielnie wykonać np. ocenę ryzyka na kilku stanowiskach jest raczej dużą barierą.

4. Projekt budowy alternatywnego, prostego systemu wspomaganie bhp

Ze względu z jednej strony na ograniczone możliwości wyboru oprogramowania do wykonania podstawowych wymogów prawa (ocena ryzyka zawodowego, zarządzania szkoleniami wstępnymi, stanowiskowymi, zarządzania terminami badań lekarskich itp.) a z drugiej strony na konieczność spełnienia tych wymogów przez każdego przedsiębiorcę zatrudniającego choćby jednego pracownika, powstała koncepcja utworzenia nowego systemu wspomagającego bezpieczeństwo pracy w małych przedsiębiorstwach.

Program, który miałby powstać, będzie posiadał wiele cech, których aktualnie nie posiadają programy dostępne:

- program będzie dostępny on-line (aktualne trendy w produkcji oprogramowania wymuszają działanie w sieci Internet),
- program będzie przeznaczony dla małych przedsiębiorstw, które nie chcą kupować dużych i skomplikowanych systemów zarządzania bhp,
- program będzie posiadał prosty interfejs użytkownika, w którym będzie można w łatwy sposób wykonać podstawowe działania, które musi realizować zgodnie z prawem każdy pracodawca (w tym ocenę ryzyka zawodowego),
- program (np. moduł ocena ryzyka zawodowego) będzie wspierany bazą wiedzy, która będzie zawierała np. przykładowe oceny ryzyka na popularnych stanowiskach. Aktualnie do obu wspomnianych programów komercyjnych istniejących na rynku można dokupić lub otrzymać przykładowe oceny ryzyka wykonane przy użyciu programu),
- będzie zawierał poradnik tego co pracodawca musi spełnić zarówno od strony wymogów prawa, jak i od strony dobrowolnego zwiększenia bezpieczeństwa pracowników.

Na chwilę obecną powstają podwaliny teoretyczne oraz opisy podstawowych modułów i funkcjonalności takiego nowego systemu. Nowy program nie ma zamiaru konkurować z istniejącymi programami, ale je uzupełniać i prezentować w prostej formie wymagania dla pracodawców oraz pomóc je realizować. Oferta głównie dotyczyć będzie małych pracodawców, którzy z jednej strony chcieliby zająć się samodzielnie sprawami bezpieczeństwa, a z drugiej strony bardzo często ich chęci kończą się na zleceniu wykonania oceny ryzyka zawodowego tylko w celu uzyskania podpisu pracownika pod oceną ryzyka zawodowego: „zapoznałem się”.

Literatura

1. Romanowska-Słomka I., Słomka A.: Zarządzanie ryzykiem zawodowym, Tarbonus Sp. z o.o., Kraków, 2008.
2. Zawieski W.: Ocena ryzyka zawodowego. Podstawy metodyczne, Tom 1, CIOP-BP, Warszawa, 2004,
3. Praca zbiorowa, Ocena Ryzyka Zawodowego, Wykorzystanie programu STER, CIOP-BP, Warszawa, 2008.
4. Karczewski J.: Systemy informatyczne w zarządzaniu bezpieczeństwem i higieną pracy, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o., Gdańsk, 2000.
5. Rączkowski B., Karczewski J.: Instrukcja oceny ryzyka na stanowisku pracy, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o., Gdańsk, 2008.
6. Suchocka M., Biernacki A., Kurowski J.: Narzędzia wspomagające zarządzanie bezpieczeństwem pracy w przedsiębiorstwie – komputerowy program STER, Bezpieczeństwo Pracy, CIOB-BP, Warszawa, 2000.
7. Babicz W., Sobocińska A.: System ISRS jako kompleksowe narzędzie do oceny systemu zarządzania bezpieczeństwem pracy, Międzynarodowa Konferencja Naukowa Bezpieczeństwo Systemu Człowiek – Obiekt Techniczny – Otoczenie, Częstochowa, 2010 (w druku).
8. <http://pro-kom.wroclaw.pl/strony/bhp.htm> (listopad 2010).

Dr inż. Wojciech BABICZ
Katedra Systemów Technicznych i Bezpieczeństwa Pracy
Wydział Zarządzania
Politechnika Częstochowa
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36B pok.66
tel./fax.: (34) 361 38 76
e-mail: wojciech.babicz@zim.pcz.pl